

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **Mgr. Marian Pavlov, správce konkurzní podstaty úpadce Druhá slévárna Blansko, a. s.**, se sídlem Jeronýmova 814 Hradec Králové, proti žalované: **Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky**, se sídlem Orlická 4/2020, Praha 3, proti rozhodnutí Rozhodčího orgánu Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky ze dne 26. 6. 2006, čj. 5450/06/Št, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2007, č. j. 9 Ca 159/2006 - 51,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalované **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Platebním výměrem ze dne 10. 5. 2006, č. 2140600154, uložila Všeobecná zdravotní pojišťovna, Územní pracoviště Blansko, žalobci podle § 18 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 592/1992 Sb.“) povinnost zaplatit penále ve výši 3 459 268 Kč do 15 dnů od právní moci platebního výměru. Rozhodnutím ze dne 26. 6. 2006, čj. 5450/06/Št, rozhodl Rozhodčí orgán Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky (dále též „žalovaná“) o odvolání žalobce proti výše uvedenému platebnímu výměru tak, že odvolání zamítl a platební výměr potvrdil. Ve výroku II. Rozhodčí orgán Všeobecné zdravotní pojišťovny

České republiky nevyhověl žádosti žalobce o odstranění tvrdosti ve vztahu k předmětnému platebnímu výměru. Rovněž nebylo vyhověno žádosti o odstranění tvrdosti ve smyslu § 53a odst. 2, 3 a 4 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění. Žalovaná v odvolání uvedla, že prohlášením konkurzu se úpadce nezbavuje hmotněprávní odpovědnosti platit pojistné na zdravotní pojištění. Pohledávky na pojistné na zdravotní pojištění vzniklé po prohlášení konkurzu jsou vždy pohledávkami za podstatou. Skutečnost, že tyto pohledávky mohou být uspokojeny kdykoliv v průběhu konkurzu, neznamená, že se plátce nemůže dostat do prodlení s placením pojistného. Vztah zákona o konkurzu a vyrovnání a zákona č. 592/1992 Sb. je vztah zákona nadřízeného a podřízeného. Podle žalované lze pro pohledávku za podstatou exekuci nařídit, ale nelze ji provést. Žalovaná dále uvedla, že správce konkurzní podstaty výpočet penále nenapadl. Vykonatelnost platebního výměru bude řešena postupem vůči úpadci. Vzhledem k uvedeným skutečnostem nebyly shledány důvody pro zrušení platebního výměru.

Žalobce v žalobě namítl, že platební výměr neměl být vydán, neboť vypočtené penále je vyloučeno z uspokojení v konkurzním řízení. Proto oznámení a přistoupení k výkonu rozhodnutí po marném uplynutí stanovené lhůty není v souladu se zákonem, neboť podle žalobce nelze platební výměr po dobu konkurzu užít jako exekuční titul. Platební výměr podle žalobce pouze deklaruje již vzniklou povinnost a nesměruje přímo k uspokojení pohledávky správce daně. Během konkurzu jej nelze užít k vymáhání dlužného pojistného. S tím však nekoresponduje výzva – pokus o smír ze dne 28. 8. 2006, v němž žalovaná žádá zaplatit dlužné pojistné i penále do stanovené lhůty. Ze všech těchto důvodů žalobce navrhl, aby rozhodnutí žalované i rozhodnutí vydané v prvním stupni, byla zrušena a věc vrácena žalované k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 31. 7. 2007, č. j. 9 Ca 159/2006 - 51, žalobu proti tomuto rozhodnutí jako nedůvodnou zamítl. Soud uvedl, že žaloba obsahovala v podstatě jedinou žalobní námitku – a sice tvrzenou nezákonnost napadeného rozhodnutí, kterou žalobce spatřoval v tom, že pohledávku žalované na zaplacení penále vypočteného v předmětném platebním výměru, jež se týká období po prohlášení konkurzu, nelze vzhledem k § 33 odst. 1 písm. d) zákona č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o konkurzu a vyrovnání“; s účinností od 1. 1. 2008 zrušen zákonem č. 182/2006 Sb., insolventním zákonem – pozn. soudu) uspokojit v průběhu konkurzního řízení. Žalobce dovozuje, že platební výměr vůbec neměl být vydán, neboť toliko deklaruje již vzniklou povinnost, nesměruje přímo k uspokojení pohledávky žalované a nelze jej během konkurzu užít k vymáhání dlužného penále. Soud uvedl, že uvedená právní otázka již byla vyřešena rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2007, č. j. 6 Ads 19/2006 - 63, publikovaném jako č. 1239/2007 Sb. NSS. Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku konstatoval, že povinnost platit pojistné na zdravotní pojištění není dotčena § 31 odst. 1 zákona o konkurzu a vyrovnání, podle něhož lze pohledávku za podstatou uplatnit kdykoliv. Pohledávky vzniklé po prohlášení konkurzu je správce konkurzní podstaty v postavení zaměstnavatele povinen uhrazovat v termínech a výši určených veřejnoprávními předpisy. Uvedené ustanovení zákona o konkurzu a vyrovnání znamená toliko to, že tyto pohledávky za podstatou lze uhrazovat již v průběhu konkurzu a není třeba vyčkávat rozvrhového usnesení – lze je tedy uspokojit mimo rozvrh. Správce konkurzní podstaty se tedy může dostat do prodlení s placením

pojistného, což platí tím spíše, pokud byl obdobný závěr učiněn ve vztahu k ostatním pohledávkám za podstatou. Neuhrazení pojistného na zdravotní pojištění včas a ve správné výši v období po prohlášení konkurzu vyvolává prodlení a s tím *ex lege* spojené důsledky v podobě placení penále. Nejvyšší správní soud tedy dlouhodobě judikoval, že správce konkurzní podstaty se může dostat do prodlení s plněním veřejnoprávní povinnosti v době po prohlášení konkurzu. Městský soud v Praze uvedl, že za spornou označil Nejvyšší správní soud otázku, jak je to s případným vyloučením pohledávky na penále, která vznikla v souvislosti s prodlením s placením pojistného po prohlášení konkurzu. Je zřejmé, že obecnou je úprava pojistného na zdravotní pojištění, úprava zákona o konkurzu a vyrovnání je úpravou zvláštní a měla by mít přednost, pokud by stanovila odchylku od úpravy obecné. Nejvyšší správní soud pak v rozsudku vyzdvihl zájem na poměrném uspokojení věřitelů v konkurzu a na rovném nahlížení na vlastnické právo. Úprava konkurzu a vyrovnání pak jako norma speciální musí být aplikována spíše doslovně a přednostně před úpravou obecnou, a proto dovozuje, že přes zákonné fikce, že za dlužné pojistné se považuje i dlužné penále, vyplývá z § 33 odst. 1 písm. d) zákona o konkurzu a vyrovnání, že pohledávka na penále, u níž povinnost platit vznikla po prohlášení konkurzu, nebude moci být uspokojena v konkurzním řízení, nicméně platební výměr, jímž byl stěžovateli sdělen předpis penále, pouze deklaruje jeho již vzniklou povinnost a nesměřuje přímo k uspokojení pohledávky žalované. Během konkurzu takový výměr nebude moci být užit k vymáhání dlužného penále a v důsledku jeho vydání se nezmění konkurzní podstata; až po zrušení konkurzu by tento výměr mohl sloužit jako exekuční titul. Této úpravě se však nijak nepřičí, pokud žalovaná sdělila výměrem stěžovateli výši penále, přičemž tento výměr může sloužit jako exekuční titul. Ze závěry uvedenými v citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu se Městský soud v Praze ztotožnil a v plném rozsahu na ně odkázal. Věc uzavřel tak, že skutečnost, že pohledávka žalované na penále je z uspokojení v konkurzu vyloučena, takže výkon předmětného platebního výměru za trvání konkurzu nelze provést. Žalovaná ostatně nijak nezpochybňuje, že za trvání konkurzu nelze exekuci vykonat. Vydání platebního výměru je proto třeba považovat za realizaci oprávnění žalované předepsat žalobci k úhradě penále, které je ze zákona povinen platit v důsledku neuhrazení pojistného na zdravotní pojištění včas a ve správné výši. Platební výměr může žalované sloužit jako exekuční titul po zrušení konkurzu; jeho vydáním plní žalovaná povinnost správce veřejnoprávní pohledávky zajistit vymáhání pohledávky na penále. Soud dodal, že stanovení lhůty k zaplacení dlužné částky penále, je v souladu s § 68 odst. 2 správního řádu obligatorní součástí platebního výměru, jímž je částka dlužníku předepisována k úhradě. Ze všech uvedených důvodů soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Ve včasné kasační stížnosti stěžovatel uplatnil důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Stěžovatel uvedl, že se nadále domnívá, že penále za nezaplacení pojistného jako pohledávka za podstatou ve smyslu § 31 odst. 1 písm. d) zákona o konkurzu a vyrovnání, u kterého povinnost zaplatit penále vznikla po prohlášení konkurzu, je ve smyslu § 33 odst. 1 písm. d) zákona o konkurzu a vyrovnání z uspokojení v konkurzu vyloučena, úprava obsažená v § 18 odst. 6 zákona č. 592/1992 Sb. nemá na tento závěr vliv. Stěžovatel je přesvědčen, že jeho názor je ve shodě s ustálenou praxí rozhodování Nejvyššího soudu ČR, např. s usnesením Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2007, sp. zn. 29 Odo 709/2005. Stěžovatel se domnívá, že platební výměr neměl být vůbec vydán, neboť penále na platebním výměru je vyloučeno z uspokojení v konkurzním řízení

podle § 33 odst. 1 písm. d) zákona o konkurzu a vyrovnání, z něhož jednoznačně vyplývá, že penále za období po prohlášení konkurzu nelze zaplatit a uspokojit během konkurzního řízení a nelze je užít k vymáhání dlužného penále. Oznámení v platebním výměru, že po marném uplynutí lhůty bude přistoupeno k výkonu rozhodnutí, není proto v souladu se zákonem, neboť podle názoru odvolatele tento platební výměr nelze použít po dobu trvání konkurzu jako exekuční titul, neboť požadovat úhradu penále zapovídá § 33 odst. 1 písm. d) zákona o konkurzu a vyrovnání. Pokud tedy sdělením předpisu penále měl být žalobce pouze informován o výši penále, domnívá se žalobce, že daňový výměr není v pořádku po formální stránce, neboť stanoví správci konkurzní podstaty povinnost zaplatit penále, a to do 15 dnů od právní moci platebního výměru a následně informuje správce, že po marném uplynutí lhůty bude přistoupeno k výkonu rozhodnutí. Žalobce závěrem namítá, že pokud vznikla povinnost zaplatit penále až po prohlášení konkurzu, nelze pohledávku žalovaného z tohoto titulu uspokojit v konkurzním řízení podle § 33 odst. 1 písm. d) zákona o konkurzu a vyrovnání. Takový výměr již pouze jen deklaruje vzniklou povinnost a nesměřuje přímo k uspokojení pohledávky. Během konkurzu jej nelze užít k vymáhání dlužného penále. S tím však nekoresponduje výzva – pokus o smír ze dne 28. 8. 2006, v němž žalovaný žádá zaplatit dlužné pojistné i penále do lhůty stanovené v tomto dopise. Proto stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud přezkoumal v mezích vymezených kasační stížností rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. 7. 2007, č. j. 9 Ca 159/2006 - 51.

Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila s rozsudkem Městského soudu v Praze. Platební výměr deklaruje povinnost zaplatit penále za prodlení s úhradou pojistného v průběhu konkurzu. Z judikatury je zřejmé, že správce konkurzní podstaty se může dostat do prodlení s odvody pojistného na zdravotní pojištění a lze mu také vyměřit penále za toto prodlení, které je co do důvodu i výše stanoveno v § 18 zákona č. 592/1992 Sb. Platební výměr, jímž je penále vyměřeno, je rozhodnutím deklaratorní povahy, kterým se pouze individualizuje zákonem stanovená povinnost. Nezbytnou součástí rozhodnutí, jímž se ukládá povinnost, je podle § 68 odst. 2 správního řádu i lhůta ke splnění této povinnosti. Žalovaná proto uvedením lhůty postupovala v souladu s požadavky správního řádu kladenými na předepsané náležitosti správního rozhodnutí. Žalovaná odkázala na názor uvedený v rozsudku nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2007, č. j. 6 Ads 19/2006 - 63, v němž se mj. uvádí, že *„během konkurzu takový výměr nebude moci být užít k vymáhání dlužného penále a v důsledku jeho vydání se podle názoru zdejšího soudu nezmění konkurzní podstata; až po zrušení konkurzu by takový výměr mohl sloužit jako exekuční titul.“* Tento právní názor žalovaná plně respektuje ve svém rozhodnutí. S ohledem na tyto skutečnosti žalovaná navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatel v ní namítá důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.; rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Důvod kasační stížnosti je uveden v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá v tom, že je na správně zjištěný skutkový stav aplikována nesprávná právní norma, popřípadě je aplikována správná právní norma, která je však nesprávně vyložena.

Podle § 18 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., nebylo-li pojistné nebo záloha na pojistné zaplacen ve stanovené lhůtě anebo bylo-li zaplacen v nižší částce, než ve které mělo být zaplacen, je plátce pojistného povinen platit penále ve výši 0,05 % dlužné částky za každý kalendářní den, ve kterém některá z těchto skutečností trvala. Pokud bylo pojistné nebo záloha na pojistné zaplacen jiné než příslušné zdravotní pojišťovně, popřípadě jinému subjektu, nebo pokud platba byla poukázána pod nesprávným variabilním symbolem, považuje se pojistné nebo záloha na pojistné za nezaplacené ve stanovené lhůtě.

Podle § 33 odst. 1 písm. d) zákona o konkurzu a vyrovnání jsou z uspokojení pohledávek vyloučeny mimosmluvní sankce postihující majetek úpadce, s výjimkou penále za nezaplacení daní, poplatků, cla, pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti nebo pojistného na veřejné zdravotní pojištění včas a ve správné výši, pokud povinnost zaplatit toto penále vznikla před prohlášením konkursu.

Nejvyšší správní soud ve shodě s Městským soudem v Praze konstatuje, že s nastolenými právními otázkami se již Nejvyšší správní soud detailně vypořádal v rozsudku ze dne 21. 3. 2007, č. j. 6 Ads 19/2006 - 63, publikovaném jako č. 1239/2007 Sb. NSS, taktéž na www.nssoud.cz, na který Nejvyšší správní soud pro úplnost odkazuje. Stěžovatel je přesvědčen, že penále za nezaplacení pojistného jako pohledávka za podstatou, kdy povinnost zaplatit penále vznikla po prohlášení konkursu, je z uspokojení v konkurzu vyloučena. V dané věci není sporu o tom, že povinnost platit pojistné na zdravotní pojištění není dotčena ustanovením § 31 odst. 1 zákona o konkurzu a vyrovnání, podle něhož lze pohledávku za podstatou uspokojit kdykoliv. Tyto pohledávky lze tedy uspokojit mimo rozvrh, avšak nikoliv libovolně, nýbrž ve výši a čase určeném veřejnoprávními normami. Správce konkurzní podstaty se proto může dostat do prodlení s placením pojistného. Podle § 18 zákona č. 592/1992 Sb., neuhrazení pojistného včas a ve správné výši vyvolává prodlení a s ním spojené důsledky v podobě placení penále. Nejvyšší správní soud ve výše citovaném rozsudku dospěl k závěru, že penále z pojistného na zdravotní pojištění, u něhož vznikla povinnost platby po prohlášení konkursu, je pak, stejně jako samo pojistné na zdravotní pojištění, rovněž pohledávkou za podstatou a nepodléhá uspokojení z rozvrhového usnesení. Nelze se ztotožnit s názorem žalobce, že platební výměr neměl být vydán, neboť vydání platebního výměru je v daném případě realizací veřejnoprávního oprávnění žalované předepsat žalobci k úhradě penále. Je možné přisvědčit žalobci v tom, že platební výměr nelze použít během konkursu jako exekuční titul, nicméně po zrušení konkursu exekučním titulem být může. Poukaz žalobce na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2007, sp. zn. 29 Odo 709/2005, v němž se uvádí, že penále na zdravotní pojištění vzniklé po prohlášení konkursu je vyloučeno z uspokojení v konkurzním řízení, nemá na posouzení věci vliv, neboť Nejvyšší správní soud je vázán svou konstantní judikaturou. Pokud jde o lhůtu stanovenou k zaplacení, Nejvyšší správní soud se ztotožnil s názorem Městského soudu v Praze, že takový postup byl souladný s § 68 odst. 2 správního řádu. Ze všech těchto důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru,

že důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. tedy není dán. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalované v souvislosti s řízením o této kasační stížnosti žalobce žádné náklady nad rámec úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. dubna 2008

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu